

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/170/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5111243089
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5111243089.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci žalobcu H. O., nar. XX.X.XXXX, bytom S. nad Q., A. X. XX, právne zastúpeného JUDr. Kvetoslava Kolínová, s.r.o., so sídlom N., A. XX, proti žalovanému Ľudové bytové družstvo v Žiline, so sídlom Žilina, 1. mája 20/895, IČO: 00 176 958, právne zastúpenému advokátkou JUDr. Jankou Chorvátovou, so sídlom N., M. XXX/XX, o zaplatenie sumy 170.567,68 eur s príslušenstvom, na základe odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 4C/291/2011-699 zo dňa 11. apríla 2019 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 49.567,68 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 9,5% ročne od 12.11.2013 do zaplatenia a vo výroku o nároku na náhradu trov konania a vec mu v rozsahu zrušenia **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Rozsudok okresného súdu **z o s t á v a n e d o t k n u t ý** vo výroku o zastavení konania v časti o zaplatenie sumy 121.000 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 9,75% ročne zo sumy 147.000 eur od 6.9.2012 do 11.11.2013 a zo sumy 121.000 eur od 12.11.2013 a následne z úroku z omeškania prevyšujúceho výšku 9,5% ročne.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 49.567,68 eur spolu s úrokmi z omeškania 9,5% ročne od 12.11.2013 do zaplatenia. Vychádzal z toho, že kúpne zmluvy uzavreté medzi žalovaným a žalobcom týkajúce sa nebytových priestorov č. 1, 8 a 12 v obytnom dome č. súp. XXX v Žiline, boli (v konaní tamojšieho súdu sp. zn. 18C/44/2006) právoplatne určené za neplatné. Žalobcovi (ako kupujúcemu) tak vznikol nárok na vrátenie kúpnej ceny vo výške 5.311,03 eur a 18.256,65 eur.

2. Zároveň si žalobca uplatňoval nárok titulom zhodnotenia nehnuteľností. Okresný súd konštatoval, že k takémuto zhodnoteniu došlo počas „držania priestorov“ žalobcom jeho zásluhou, hoci úpravy a rekonštrukcie dotknutých nebytových priestorov boli financované a vykonávané jednotlivými nájomcami. Uzavrel, že náklady rekonštrukcií nebytových priestorov boli zohľadnené vo výške nájmov a boli preukázané znaleckým posudkom Ing. Vyparinu č. 17/2018. Znalec ustálil zhodnotenie nebytových priestorov (so zohľadnením dane z pridanej hodnoty; ďalej len DPH) v celkovej sume 26.000 eur. Tento znalecký posudok nebol „žiadnym relevantným spôsobom žalovaným namietaný a spochybnený, ako ani samotným žalobcom“. Zároveň však okresný súd námietky žalovaného proti dotknutému znaleckému posudku posúdil ako „účelové a špekulatívne a neobjektívne bez akéhokoľvek relevantného podkladu“; preto (okrem iného) nepovažoval za potrebné vypočuť menovaného znalca. Dodal, že „nebolo možné pre rozhodnutie v danej veci zohľadňovať závery iných predložených posudkov, nakoľko tie boli vyhotovené za účelom určenia všeobecnej hodnoty, čo nemožno stotožňovať so zhodnotením veci“.

3. Okresný súd ďalej uviedol, že zo strany žalovaného boli vložené prostriedky do daných priestorov až po tom, ako mu boli tieto nehnuteľnosti vrátené. Neakceptoval ani započítanie uplatňované žalovaným

(celkovo v sume 19.077,49 eur), keďže nebolo preukázané doručenie dotknutej listiny žalobcovi, ako ani platnosť (pre jeho neurčitosť) tohto jednostranného započítania. Doplnil, že žalovaný „dokonca nepreukázal ani pohľadávku“. Obdobne okresný súd neprihliadol - s odkazom na § 107 ods. 3 Obč. zák. - na námietku premlčania vznesenú žalovaným, lebo typicky pri kúpnej zmluve by mohla vzniknúť neprípustná nevyváženosť, keď vydanie veci pre nepremlčateľnosť vlastníckeho práva nie je ohrozené uplynutím doby, zatiaľ čo právo na vydanie peňažného protiplnenia premlčaniu podlieha.

4. Vzhľadom na to, že žalovaný sa so svojim plnením ocitol v omeškaní, zaťažuje ho i povinnosť zaplatiť úroky z omeškania od 12.11.2013; keďže rozsudok Okresného súdu Žilina vo veci sp. zn. 18C/44/2016 nadobudol právoplatnosť 11.11.2013. Samostatným výrokom okresný súd na základe čiastočného späťvzatia žaloby žalobcom konanie zastavil v časti „o zaplatenie sumy 121.000 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 9,75% ročne zo sumy 147.000 eur od 6.9.2012 do 11.11.2013 a zo sumy 121.000 eur od 12.11.2013 a následne z úroku z omeškania prevyšujúceho výšku 9,5% ročne“. S poukazom na to, že žalobca v danej časti procesne zavinil zastavenie konania pri analogickej aplikácii § 255 a § 256 CSP okresný súd uzavrel, že čistý úspech žalovaného je 46%, v ktorom rozsahu mu priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania.

5. Proti tomuto rozsudku vo výroku o uložení mu povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 49.567,68 eur s príslušenstvom podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia na ďalšie konanie a rozhodnutie. Prioritne namietal, že rozhodnutie okresného súdu je nepresvedčivé a zmätočné. Zotrval na tom, že žalobca nepreukázal skutočné zhodnotenie nehnuteľností, ktoré mal v držbe. Znalecký posudok Ing. Vyparinu považoval odvolateľ za nedostatočný (aj) preto, že posudky, ktoré mali byť podkladom pre jeho vypracovanie, netvorili prílohu daného znaleckého posudku. Žalovaný nesúhlasil ani s určením zhodnotenia so zarátaním DPH, lebo žalobca nikdy nebol platiteľom tejto dane.

6. Bol presvedčený, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne preukázania účelne vynaložených nákladov, riadne nevydokladoval a neodôvodnil ním požadovanú sumu. Okresný súd navyše uplatňovaný nárok „nijako nehodnotil“ v kontexte § 130 ods. 3 Obč. zák.; osobitne, ak už podaním žaloby v súvisiacej veci (sp. zn. 18C/44/2006) nemohol byť žalobca dobromyseľným držiteľom. Aplikácia noriem týkajúcich sa bezdôvodného obohatenia by prichádzala do úvahy len vtedy, ak nie je daná osobitná úprava; napr. (práve) prostredníctvom vzťahov držiteľa a vlastníka veci. Uplatnenie posudzovaného nároku už v januári roku 2011 pritom dokazuje nedobromyseľnosť žalobcu. Žalovaný namietal tiež to, že okresný súd neskúmal, kedy došlo ku skutočnému vráteniu nebytových priestorov žalobcom.

7. Nesúhlasil s neakceptáciou ním vykonaného započítania okresným súdom. Trval na tom, že ide o platný právny úkon. Celkovo žalovaný namietal jednostranný prístup okresného súdu v prospech žalobcu, ktorý „bol zrejmý z celého priebehu a vedenia konania a v plnom rozsahu sa premietol i do napadnutého rozhodnutia“; ide len o účelovú snahu „sofistikovane zdôvodniť zrejmu nespravodlivosť“.

8. Žalobca zostal v odvolacom konaní nečinný.

9. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), z ktorého titulu rozsudok okresného súdu zostal nedotknutý v odvolaní nenapadnutom výroku o čiastočnom zastavení konania a v preskúmvanej časti bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) rozsudok okresného súdu zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP.

10. Odvolateľ dôvodne namieta nepresvedčivosť až zmätočnosť napadnutého rozsudku. Hoci ide o pomerne rozsiahle odôvodnenie (cca 17 strán), nie je dostatočne konkrétne a vysvetľujúce. Naopak, práve jeho rozsiahlosť prispieva k neprehľadnosti a k situácii, kedy či už odvolací súd alebo (predovšetkým) strany sporu musia po dôvodoch jednotlivých čiastkových záverov okresného súdu práčne doslova pátrať, pričom aj tak záver okresného súdu zostáva neraz nejednoznačný.

11. Okresný súd napríklad najskôr konštatuje, že žalovaný nenamietal znalecký posudok Ing. Vyparinu; súčasne však uzatvára, že jeho námietky voči tomuto posudku sú účelové. Obdobne na jednej strane uvádza, že iné znalecké posudky (ako posudok Ing. Vyparinu) nezohľadňoval, lebo boli vyhotovené za iným účelom; na druhej strane má za to, že Ing. Vyparina (aj) z týchto iných posudkov opodstatnene vychádzal. Okrem iného z posudku Ing. Rašku č. 014/2003, ktorý však zároveň okresný súd vyhodnotil ako nevykonateľný dôkaz. Taktiež pomerne rozsiahlo, ale s opakovaním významovo zhodných alebo úplne identických formulácií konštatuje okresný súd vykonanie zhodnotenia nebytových priestorov žalobcom, aj keď bolo nepochybné, že úpravy a rekonštrukcie daných priestorov boli realizované a

financované jednotlivými nájomcami. Hoci nadväzne vyslovuje oprávnenosť užívania vecí žalobcom, necháva nepovšimnuté právne súvislosti vyplývajúce s § 130, eventuálne § 131 Obč. zák. Podrobne v bode 47. odôvodnenia (i keď aj tu s viacnásobným použitím zhodných slovných formulácií) okresný súd zdôvodňuje neakceptovanie započítania uplatňovaného žalovaným, aby potom v bode 56. odôvodnenia sa k uvedenému znovu „vrátil“; už aj s dovetkom, že „žalovaný nepreukázal dokonca pohľadávku“, ku ktorému neprípája žiadnu úvahu, resp. vysvetlenie.

12. Za takéhoto stavu je nutné uzavrieť, že odôvodnenie napadnutého rozsudku vylučuje nielen možnosť náležitého vecného prieskumu odvolacím súdom, ale prioritne bráni až znemožňuje stranám (v súdnej veci najmä žalovanému) konkrétne sa brániť a uplatniť svoju (proti)argumentáciu. Nadväzne krajský súd konštatuje, že v konečnom dôsledku ide o takú intenzitu znemožnenia stranám uskutočňovať im patriace procesné práva, ktorá vykazuje charakter porušenia práva na spravodlivý proces. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je totiž neoddeliteľnou súčasťou základného práva na spravodlivý súdny proces a ústavného práva na súdnu a inú právnu ochranu.

13. Opodstatnene žalovaný poukazuje aj na favorizáciu žalobcu v priebehu sporu. Prvotné podanie žalobcu - vzájomný návrh v súvisiacej veci sp. zn. Okresného súdu Žilina 18C/44/2006, ktorý sa stal (procesným) základom súdnej veci, bol jednoznačne predčasne uplatneným nárokom; navyše skutkovo absolútne nezdôvodneným. Po „akom-takom“ následnom zadefinovaní rozhodných skutočností žalobcom išlo už pri jednoduchom právnom posúdení o nárok vecne nedôvodný (tvrdené zhodnotenie nebytových priestorov rovnajúce sa ich všeobecnej cene).

14. Znalecký posudok Ing. Vyparinu bol žalovanému doručený 20.11.2018, prvým pojednávaním, ktoré bolo následne vykonané, bolo až pojednávanie 11.4.2019. Nie je tak zrejmé, prečo okresný súd označil námietky žalovaného k posudku za oneskorené a prečo sa s ich vecnou stránkou vôbec nezaoberal. Napríklad, ak je veľmi pravdepodobné, že znalec vychádzal zo stavu po zabudovaní (nových) okien, ktoré však bolo vykonané až 6.4.2014, t.j. v čase, keď samotný žalobca tvrdí, že už boli nehnuteľnosti odovzdané žalovanému. Okresný súd rovnako vôbec nevymedzil, prečo by súčasťou zhodnotenia nebytových priestorov mala byť aj DPH.

15. Hoci o vylúčení, či spojení vecí rozhoduje bezprostredne konajúci prvoinštančný súd, za náležitý nemožno označiť ani postup, kedy okresný súd hmotnoprávnu obranu žalovaného (vzájomný návrh) vylúčil na samostatné konanie. Žalobcom uplatňovaný nárok na zhodnotenie nehnuteľností v užšom zmysle nie je v korelácii s povinnosťou žalobcu vydať nebytové priestory žalovanému (táto povinnosť priamo koreluje s povinnosťou vrátiť kúpnu cenu), ale práve s tvrdenou povinnosťou vydať žalovanému „úžitky“ získané žalobcom prenajímaním dotknutých priestorov.

16. Bezprostredne samotný žalobca nevedel pri osobnom výsluchu bližšie ani len vymedziť údajné investície do nebytových priestorov (celkovo jeho prednes na pojednávaní dňa 17.4.2015 bol nielen značne nepresvedčivý, ale aj maximálne skutkovo nekonkrétny). Z následného dokazovania bolo preukázané, že i úver čerpaný žalobcom z peňažného ústavu, ktorý osobitne žalujúca strana zdôrazňovala, nebol s určitosťou požitý za účelom úprav, či rekonštrukcií dotknutých nebytových priestorov.

17. Bez ohľadu na dosiaľ konštatované krajský súd uvádza, že z prednesov a vyjadrení žalovaného je dostatočne jasná jeho vecná námietka týkajúca sa spochybnenia súladu žalobcom uplatňovaného nároku so „spravodlivosťou“; inými slovami, námietka rozporu tvrdeného práva žalobcu s dobrými mravmi. V tomto smere sú určujúce konkrétne skutkové tvrdenia (prioritne - zjednodušene - uzavretie zmluvy žalobcom „samého so sebou“), a nie fakt, či žalovaná strana rozpor s dobrými mravmi i výslovne právne pomenovala; takúto povinnosť účastník konania/strana sporu nemal a nemá. Uvedené je o to významnejšie, že priamo v odôvodnení rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/10/2013 z 4.9.2013, ktorým bol potvrdený rozsudok vo veci určenia neplatnosti dotknutých kúpnych zmlúv, je (na 5. strane v predposlednom odseku) uvedené: „Pri uskutočnení úkonu boli nielenže porušené zákonné podmienky v zmysle ustanovení zákona č. 182/1993 Z.z., ale dokonca postupom odporcu (žalobcu v súdnej veci - poznámka odvolacieho súdu), ktorý fakticky predal nehnuteľnosti sám sebe, došlo k hrubému porušeniu elementárnych princípov dobrých mravov.“

18. Keďže ide o zásadnú hmotnoprávnu otázku, ktorá bola v priebehu sporu zákonom predpokladaným postupom nastolená, nie je možné predmetný nedostatok odstrániť bezprostredne činnosťou odvolacieho súdu. Nejednalo by sa totiž len o doplnenie, resp. dovysvetlenie názoru, či záveru okresného súdu, ale išlo by o posúdenie spornej otázky, ktorá nebola okresným súdom vôbec vyhodnotená. Hoci v civilnom sporovom konaní neplatí (striktná) zásada dvojínštancnosti, z jeho celkovej koncepcie je zrejmé,

že činnosť odvolacieho súdu má smerovať prioritne k prieskumu záverov súdu prvej inštancie, a nie k priamemu definovaniu záverov v určujúcich otázkach, ktorými sa súd prvej inštancie (vôbec) nezaoberal.

19. Na základe doteraz uvedeného krajský súd napadnutý rozsudok vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 49.567,68 eur s príslušenstvom zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ako bezprostredne nadväzujúci výrok musel byť zrušený i výrok napadnutého rozsudku o nároku na náhradu trov konania. V novom rozhodnutí okresný súd rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

20. Úlohou okresného súdu v ďalšom postupe v konaní bude konať bez favorizovania ktorejkoľvek sporovej strany, či už v procesnoprávnej rovine alebo rovine hmotnoprávnej. Pri skúmaní nároku žalobcu zohľadní prioritne okolnosti, týkajúce sa (ne)súladu s dobrými mravmi. Ak nárok v takomto posúdení obstojí, vyhodnotí ho prostredníctvom ustanovení § 130, resp. § 131 Obč. zák.

21. Len na okraj krajský súd poznamenáva, že žalobca už v januári 2011 navrhoval vrátenie dotknutých priestorov žalovanému. Z hľadiska okolností relevantných pre posúdenie dobromyseľnosti držiteľa je nepodstatné, že uvedené podmieňoval (nereálnym) protiplnením zo strany žalovaného. Bez pochybností bude nutné ustáliť i reálne odovzdanie nebytových priestorov do dispozície žalovaného. Zároveň bezdôvodné obohatenie sa vo všeobecnosti (§ 456 veta prvá Obč. zák.) vydáva tomu, na úkor koho bolo získané; čo vo vzťahu k žalobcovi investície tretích osôb do nehnuteľností/nebytových priestorov bez ďalšieho nespĺňajú.

22. Predovšetkým však musí okresný súd svoje východiská, úvahy a z nich rezultujúce závery jednoznačne vymedziť v odôvodnení nového rozhodnutia. Je nutné vyvarovať sa protichodným konštatáciám, zbytočným niekoľkonásobným opakovaniam identických formulácií, jednotlivé riešené (čiastkové) otázky musia byť v odôvodnení priebežne uzatvárané a postupne (nadväzujúc na seba) logicky štruktúrované. Spôsob a súslednosť zvolených slovných formulácií musí taktiež zodpovedať lexikálnym a štylistickým pravidlám jasného vyjadrovania.

23. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu dovolanie n i e j e príпустné.